

BÓDAI-SOÓS JUDIT

VILÁG-CSEREPÉK

A könyvet kiadja a HELMA Kiadó.
Cím: 8630 Balatonboglár Szabadság u. 75.
Telefon: +36(30)499-34-77
E-mail cím: info@alkosoft.hu
Webcím: www.helma.hu

A kiadásért felel a HELMA Kiadó ügyvezetője Dvariecki Bálint
Kiadás dátuma 2021.
ISBN: 978-615-6361-66-0

Borító: Ujréti Ágnes

Szalon-groteszk

*"csupa szépség közt és gyönyörben járván
mégis csak arra fogsz gondolni gyáván:
ez a sok szépség mind mire való?"*

– Babits Mihály: Esti kérdés –

A szalon tele volt szépülni vágyó hölgyekkel, és természetesen a szépítés mindennemű kellékével. Volt ott manikűr, pedikűr, fodrászat, kozmetika, szolárium, bronzárium, s hozzá formás idomok, csinos pofik, szőrtelenített, barnított, sminkelt, tetovált, piercing-gel ékített bőr, festett, tépett, felnyírt, lakkozott haj, műköröm, műmell, műmosoly, minden, mi szem-szájnak ingere. Az ide betévedő férfitekintet számára fényűzően pazar lakoma, valóságos dőzs.

Néhány hölgy éppen szépült, mások pedig egymással csacsogva váraoztak. Közös témát ismeretlenül is találtak beszélgetésükhöz, hisz a cél is közös volt, mely ide vezérelte őket.

Aztán a váraozók egyike kipillantva az ablakon meglepetten kiáltott fel, majd kacagni kezdett. Hogy a többiek is szakajthassanak a derű virágából, megismerve annak forrását, egyként tódultak az ablakhoz.

Odakint, az út túloldalán, a parknak mondott tenyérnyi gyepen egy férfi futott, épp úgy, mint a karámban a lovak, körbe-körbe, egy közepén leszúrt bothoz erősített gyepelével derekán. Lépteit most már a szalonbéli hölgyek nevetése kísérte, s számtalan megjegyzés fűszerezte a kacajt:

- Nahát!
- Még ilyet!
- Micsoda figura!
- Ez nem normális!
- Futóbolond!

Színes, édes ajkak csípős jelzői röpködtek odabent egymással versengve, de az ablaküvegről visszapattantak, s nem jutott ki egy sem közülük; céljukat veszítve mind a földre hullt.

Azt mondják, hogy minden csoda három napig tart, de úgy tűnik, hogy az idővel állandó versenyben lévő szépségipar berkein belül már három perc is sok egy meghökkenésre, mert a hölgyek nagyon gyorsan ráuntak a mókára, hamarabb, mint a férfi odakint a körbe futkosásra. S már éppen szállingózni kezdtek vissza a „normális” világba, vissza a szépüléshez, amikor futó emberünk megállt.

– Nézzétek! Megállt – kiáltotta az egyik kitartóbb természetű báméskodó, s ezzel ismét kifelé irányította a hírhés tekinteteket.

A férfi előrehajolt, kezeivel megtámaszkodott két térdén, hogy kifújja magát, majd leoldva derekáról a futózárként használt madzagot, botjához lépett. A botot kihúzta a földből, gondosan megtörölgette, majd ezzel tapogatva maga előtt az utat, elballagott.

– Láttátok? Fehér botja volt... – szólott odabent az egyik hölgy, akinek szeméről éppen az imént hullott le a hidratáló uborkaszelet.

De a bot színe már senkit sem érdekelt.

Mi van apuval?

Anyu azt mondja, hogy apunak tegnap azért volt olyan jó kedve, mert alaposan a pohár fenekére nézett, de én nem hiszem, mert ma én is kipróbáltam: legalább fél óráig bámultam egy pohár fenekét, de csak elálmosodtam tőle...

Szerintem anyu téved, és apu nem a pohár miatt énekelt össze-vissza minden vicceset, hanem azért mert berúgott.

Anyunak persze nem volt jó kedve. Neki mostanában sosincs. Inkább sokszor sír. Azt hiszi, hogy nem veszem észre, de én látom, hogy folyton piros a szeme, meg tegnap este is, amikor már aludnom kellett volna, hallottam, hogy nagyon szírog.

Nem sokat tudtam aludni, mert apu nagyon hangoskodott, még az ajtókat is csapkodta. Ha nem énekelt volna, akkor biztosan azt gondolom, hogy mérges, olyan nagy zajt csinált.

Az anyu sose csinál zajt, csak a takaró alatt sír, még akkor is, ha mérges.

Akkor is csak sírt, amikor apu torkán legurult az egész havi fizetése – még jó, hogy nem fulladt meg tőle. Kiskoromban egyszer én csak egy gombot nyeltem le, de majdnem megfulladtam, és mondták, hogy azonnal kórházba kellett velem rohanni. Apu elég jól nézett ki ahhoz képest, hogy olyan sok pénzt lenyelt, még orvoshoz se kellett elmennie, csak átaludta utána az egész napot. Szerintem papírpénzben kapta a teljes fizetést...

Ma reggel pedig nagyon furcsán viselkedett: leültetett maga mellé, és a karomat szorongatta, néha olyan erősen, hogy fájt, és a szeme majdnem olyan piros volt, mint anyué, amikor sírni szokott. Azt mondta, hogy megfogadja nekem, hogy soha többet nem iszik egy kortyot se, hogy csakis miattam örökre lemond az italról. Ettől én nagyon megijedtem, mert nem akarom, hogy apukám szomjan haljon, és meg is mondtam neki, hogy inkább mégis csak igyon, mert nem szeretném, ha emiatt valami baja esne. Erre ő elkezdett bőgni, pont úgy, mint egy lány, én meg gyorsan kispuriztam az udvarra, és most nem tudom, hogy mi van...

Meglepetés

Pisti álmából riadt fel, mert zörgést hallott az ajtó felől. A rémület a torkát szorongatta. Lélegzetvisszafojtva hallgatózott egy darabig, de csend volt, az előbbi nesz nem ismétlődött.

A félelem azonban nem múlt el. Óvatosan lecsúszott az ágyról, halkán felnyitotta az ágyneműtartót, és takarójával, kispárnájával együtt belebújt. Mozdulatai rutinosak voltak, látszott, hogy nem először tölti éjszakája nagy részét odabenn. Szinte minden éjjel itt kötött ki, amikor egyedül maradt.

Tudta jól, hogy szülei nem tehetnek róla, hogy rendszeresen magára hagyják, de ezzel együtt is félt. Panaszkodni nem akart, hiszen már hét éves nagyfiú volt, és amúgy sem szívesen terhelte a felnőtteket saját gondolataival.

Édesapja beteg volt, éppen elég baj ez, Pisti gyerekes félelmei biztosan nem szolgálnák a gyógyulását. Amint az sem javítana az állapotán, ha tudná, hogy kislánya minden este sírdogál egy kicsit a takaró alatt, ha rá gondol.

Évente kétszer két hetet kellett szanatóriumban töltenie, de még ezen felül is gyakori vendége volt a városi kórháznak. Bizony, kevés ideje jutott arra, hogy fiával törődjön, és az ő gondjaira figyeljen.

Pisti édesanyja, hogy el tudja tartani maroknyi családját, három műszakban dolgozott, heti váltással. Ha délelőttös volt, akkor ugyan otthon éjszakázott, de kora hajnalban kelt, mert a legelső busszal indult a munkába. Ha éjszakás volt, akkor már délután elment és csak másnap reggel jött haza. Ilyenkor Pisti iskolája miatt gyakran megesett, hogy egész héten át nem is

találkozott kisfiával. A délutános műszak sem volt sokkal jobb, mert a falu ritka buszforgalma miatt csak éjfélre tudott hazaérni.

A kislegénynek korán hozzá kellett szoknia az egyedülléthez. Nem is volt ezzel probléma máskor, csak éjszaka. Az apró neszek kétségbe ejtették, és egyetlen mentsvára az ágya alatti ágyneműtartó volt. Nem csukta magára teljesen, mert attól tartott, hogy úgy nem tudna kijönni, ezért egy párnát dugott a rácsukodó ágy széle alá, hogy az résnyire nyitva maradjon.

Reggel mindig korán ébredt, s mire édesanyja hazaért a munkából, ő már rendszerint be is ágyazott maga után és elment az iskolába.

A sok egyedüllét önállóságra szoktatta. Korához képest igen komoly volt és felelősségteljes.

Ezen a reggelen kicsit később kezdődött a tanítás, így még éppen csak a vajas-mézes kenyeret kente magának reggelire, amikor megérkezett az anyukája.

– Jól aludtál, kicsim? – kérdezte, és pusztit nyomott szorgoskodó kisfia homlokára.

– Igen, anyukám – felelte ő csendesen.

– Tudod, estére lesz egy meglepetésem számodra...

– Tényleg? Hazajön apu?

– Nem – felelt szomorúan a fiatalasszony. – Majd csak hat nap múlva... De ne találgass, majd meglátod este!

Pisti úgy érezte, hogy mesés napja lesz. Anyukája elindult bevásárolni, és így együtt mentek az iskoláig, csupa vidám dologról beszélgettek, nagyokat nevettek és még ráadásként este meglepetés is várja otthon... „Bár minden nap ilyen szép lenne!” – gondolta ábrándozva.

A napközi után egyedül ballagott haza, és tudta, hogy édesanyja már nincs otthon, a beígért meglepetés miatt azonban mégis megszorította lépteit.

A konyhaasztalon egy rövid levélke várta, anyukája kézírásával. Nem lepődött meg rajta, mert amióta megtanult olvasni, szinte minden nap így üzentek egymásnak.

„Vacsora a gázon. Meglepetés a szobádban. Aludj jól, kicsim! Pusillak. Anyu” – olvasta a cetlin, és ahogy szokta, megsimogatta az 'Anyu' szót.

Aztán izgatottan nyitott be a szobájába.

A meglepetés bénító erejű volt.

A torokszorító rémület jéghideg hulláma söpört végig törékeny testén-lelkén, amikor észrevette az új ágyat.

Szép volt. Fakeretes, puha matracos – ágyneműtartó nélkül...

Az ágyon egy újabb röpke üzenet várta:

„Hogy igazán jó legyen az éjszakád...”

Mennyire semmi...

Martin felkészült a háborúra: farzsebébe csúsztatta első osztályú, saját gyártmányú csúzlíját, harcra igazította arcizmait, folyton szemébe hulló hajtincset benedvesítette és hátrasimította, majd kiballagott a házból.

Zord tekintettel szemrevételezte a terepet. A kapu előtt álló telefonpóznától a ház padlásáig húzódó vezetéken végig verebek egyensúlyoztak. Ők voltak az ellenséges hadtest. Ficseregtek és bombáztak gátlástalanul. Az ügyesebbek gyakran éppen a fiú rakoncátlan tincset találták el, s most is bevetésre készen várták őt.

Martin napok óta készült az ellentámadásra; kavicsokat gyűjtött, hogy legyen elég lőszer, sőt még öccse üveggolyóit is elorozta a cél érdekében. Egyszer s mindenkorra meg akart szabadulni a pimasz madaraktól.

A kavicsokkal teli kisvödröt letette maga mellé, belekotort, majd az első kezébe kerülő töltényt a csúzliba illesztette, gondosan célzott és lőtt.

Egy másodperccel később egy veréb a földre hullott, s mindezt oly csendes, elfogadó természetességgel tette, hogy a többi veréb közben meg se rezdült, és az idő is továbbszaladt, észrevétlenül hagyva a madárhalált.

Egyedül csak Martin dermedt meg, szinte szoborrá vált. A csúzli ernyedte gumija puha ártatlanságot mímelve fityegett kezében.

„Öltem!” – kiáltotta kétségbeesetten valami a lelkében. „Mennyire egyszerű volt! Mennyire semmi...” – gondolta, és életében először érintette meg a halál. Beleborzongott az érintésbe.

A fagyoskezű félelem markolászta, gyúrta minden porcikáját. Éppen most tanulta meg, hogy az élet véges.

Reszkető lábai a veréb teteméhez vitték, de olyan lassan haladt, mintha kivégzőosztag várná.

A madár mellett megcsillant valami a fűben: egy színes üveggolyó volt az. Élénk színei csúfolták a halált, amit magával hozott. Martin lehajolt érte, felvette, és annyira közel tartotta szeméhez, hogy átkúszott pilláira az üveg hidege. Bele akart nézni; egészen a legmélyére látni. Tudni akarta, hogy mit rejt a golyó. Tudni akarta, hogy mit rejt a halál.

Szinte eggyé vált ezzel az akarással. Oly erősen nézte az üveggolyó belsejét, hogy már csupán a szemén keresztül létezett.

És végre látott: odabent egy apró ház állt, takaros udvarral. A házból éppen kilépett egy pöttöm fiú. Letett maga mellé egy vödört, beletúrt, majd egy csúzlit vett elő és célzott...

– Neee! – kiáltotta Martin, de elkésett. Üveggömbbé zárult körülötte a világ, és nem maradt más vele, csak a halál és a dermesztő félelem.

Kérd szépen!

– Hé! Mi az? Miért lett sötét? Hé! Kapcsold már vissza a villanyt! Nem látok semmit. Hahó! Van itt valaki? Van itt egyáltalán rajtam kívül valaki? Hahó! Hahóóó! Valaki gyújtson már fényt! Ez örület. Tök sötét van. Az orromig se látok. Szórakozik velem valaki? Hallottam, határozottan hallottam a villanykapcsoló kattánását. Nem vagyok süket. Tudom, hogy van itt valaki. Figyelj! Ne csináld már ezt velem! Marha vicces vagy. Kac-kac. Jót röhögtem. De most már elég a tréfából! Azonnal kapcsold fel a villanyt! Hallod?! Szórakozz a nénikéddel! Én nem érek rá ilyen hülyeségekre. Hahó! Hall engem valaki? Fényt akarok!

Na jó, nem várok tovább; elmegyek. Csak a falig jussak el, aztán körbetapogatózom az ajtóig. Megkönnyíthetnéd az életem azzal, hogy fölkapcsolod a villanyt, mert sok értelme nincs ennek az idióta játéknak, úgymint kijutok. Legalább válaszolhatnál, ha hozzád beszélek!

Mіндеgy, itt az ajtó. Na én lelépek, pá!

A fenébe! Ez zárva van.

Engedjenek ki! Segítség! Be vagyok zárva a sötétbe! Hé! Emberek! Hahó! Segítség! Engedjen már ki valaki! Segítség! Segítség!

Hiába dörömbölök, semmi reakció. Ez nagyon durva. Lehet, hogy mindenki elment? Lehet, hogy lekapcsolták a villanyokat, bezárták az ajtókat, engem meg itt hagytak?

Nem! Tuti, hogy van itt valaki.

Figyelj, haver! Hallom a lélegzésedet. Mit akarsz tőlem? Mi a jó büdös francért zárkóztál be velem a sötétbe? Rajtam akarsz kiélni a ferde hajlamaidat? Szadista baromállat! Előbb-utóbb úgymint megtalálom a villanykapcsolót, és akkor nem úszod meg szárazon ezt a poént. Jobb lenne, ha mielőbb kiengednél, amíg jó kedvemben találsz!

Hallod?! Válaszolj már! Te szemét! Miért csinálsz ezt? Miért? Árudd már el nekem! Hagyd abba ezt az eszement bújócskát! Kapcsolj villanyt! Engedj ki!

Megint itt az ajtó – körbe értem. Nincs meg a kapcsoló. Hol a francban van?

Fény! Fény! Fény! Engedj ki! Engedj ki! Engedj már ki!

Ááááááá! Ilyen nincs. Ezt nem lehet kibírni...

Bármilyen is a szándékom, ne tedd ezt velem!

Kérlek, ne kínozz tovább!
Kérlek szépen; engedj ki az ajtón!
Ó! Végre!
Köszönöm.

A szeplők

Ádám kilépett a zuhany alól, és az előszobai nagytükörben nézegette víztől csöpögő csupasz testét. Most azt sem bánta, hogy csurom víz lesz minden, és majd fel kell törölnie maga után a fél lakást. Pedig bizony, a tükör előtt is egyre nagyobb lett a tócsa.

Ádám nem volt teljesen elégedett a tükör nyújtotta látvánnyal. Mert ott van például a „férfiassága” – Ádám mindig ezt a szót használta a péniszére –, sosem volt nagy, de most mintha még a megszokottnál is kisebb lenne. Egy parányi, ráncos töpszli. Löttyedt kis gubics. Ádám gusztustalannak találta még a gondolatot is, hogy hozzáérjen, pedig határozottan megjelent benne a késztetés, hogy megfogja, hogy elkezdje rajta ütemesen húzogatni a bőrt felle. Tudta, hogy ettől aztán egyből megnőne. Megnőne és félelmetes fegyverré merevedne. De nem ért hozzá. Ha tehetné, sosem ért hozzá, csak tisztálkodáskor, de legtöbbször vizeléskor sem, csak úgymond „csípőből tüzelt”.

Kamaszkorában bezzeg nem így volt. Akkoriban Ádám rendszeresen maszturbált, akár naponta többször is. Aztán egyszer, tizenöt éves korában a Mama rajtakapta. Ádám érezte, hogy nem jó az, amit csinál, sok mendemondát hallott az önkielégítés káros hatásairól, ezért nagyon megijedt, amikor a Mama rányitott a fürdőben. Azt hitte, hogy kiabálni fog vele, sőt, mivel Mamának gyakran eljárt a keze, lehet, hogy még meg is veri. De nem ez történt, hanem ennél sokkal rosszabb.

Most, hogy Ádámnak eszébe jutott élete legszörnyűbb emléke; összeborzadt, és valami élesen belevágott a szívébe, olyan fájdalmat okozva ezzel, hogy önkéntelenül is feljajdult és összegörnyedt egy kicsit.

A Mama akkor sírva fakadt.

Ádám azelőtt sosem látta sírni az anyját. Kétéves volt, amikor meghalt az édesapja, azóta ketten éltek a Mamával, és jöhetett bármilyen gond, baj, sorscsapás; a Mama sziklaszilárdan tűrte, sosem rendült meg, sosem panaszkodott, és nem sírt. De ekkor, tizenöt éves fiát önkielégítés közben megpillantva, mégis elsírta magát.

Szó nélkül kiment a fürdőszobából, bezárkózott saját szobájába, és Ádám hallotta, hogy még órák múlva is zokog.

Szépen, csendesén sírt az asszony, mintha egy altatódalt énekelne.

Aznap már nem beszéltek egymással. Aztán másnap sem. A Mama nem szólt Ádámmal, Ádám pedig nem merte megszólítani az anyját.

Tizenhárom nap telt el így. Tizenhárom napig mindketten tették a dolgukat, jöttek-mentek, együtt ettek, együtt tévéztek, mint máskor, nem volt köztük harag, nem kerülték egymást, csak éppen nem beszéltek.

Ádám pedig soha többet nem maszturbált.

Tizenhárom nappal később a Mama tüszentett, Ádám pedig reflex-szerűen azt mondta, hogy „Egészségedre!”, a Mama „Köszönöm”-mel válaszolt. Ezzel visszazökkent minden a régi kerékvágásba. Újra beszéltek egymással, mint régen, de a tizenhárom nap tabu téma lett.

Huszonegy év telt el azóta, és a Mama mér fél éve halott, Ádám viszont még mindig ugyanazt az undort érzi, ha hozzáér a péniszéhez, mint akkor.

Először nagyon félve közelített a nőkhöz is, és sosem árulta el a Mamának, ha olykor-olykor lefeküdt egy lánnyal. Később már bátrabb lett, mert a lányokkal mégiscsak más volt. Ha egy lány nyúlt hozzá a „férfiasságához”, azt nem érezte visszataszítónak, sőt, határozottan élvezte, de a biztonság kedvéért továbbra is gondosan titkolta az ilyen kalandokat anyja elől.

Emiatt aztán egyszer sem bonyolódott komolyabb kapcsolatba senkivel. De nem is volt rá szüksége, mert a Mama mindig mellette volt, főzött, mosott rá és szerette.

A Mama úgy szerette, ahogyan senki más nem lenne képes őt szeretni. Miért is kellett volna neki másik nő? A szex ugyan jó volt velük, de azt komolyabb kapcsolat nélkül is meg tudta szerezni, ha szüksége volt rá, a Mama pedig megadta a szeretőt, biztonságos hátteret.

Most, hogy a Mama elment, Ádám rájött, szüksége van arra, hogy valaki pótolja számára őt. Már hónapok óta ezen törte a fejét, és végül arra gondolt, hogy meg kell nőszülnie.

Azzal kezdte, hogy megkérdezte néhány legutóbbi szexpartnerét, hogy nem mennének-e hozzá feleségül, de mindegyik kinevette, és visszautasította az ajánlatot.

Ádám munkatársai azt mondták erre, hogy meg kell hódítania a nőt, akit el akar venni, udvarolni kell neki, és persze nem elhanyagolható tényező a szerelem sem.

Ádám még sosem udvarolt senkinek, és nem ismerte a szerelmet. Nem hitt benne. Amikor szexre vágyott, az más volt, többnyire elmondta őszintén, hogy mit akar, és a nő vagy belement, vagy nem. Ha nem, akkor Ádám továbbállt, és megpróbálta a következő nővel. Az évek során még egyfajta szimata is kialakult, aminek segítségével pillanatok alatt meg tudta jósolni, hogy melyik nő lesz hajlandó elmenni vele.

Megdöbbenve tapasztalta, hogy a házassággal kapcsolatban nem célravezető az őszinte, egyenes, lényegre törő beszéd. Pedig azt hitte, hogy egy házassági ajánlattal nagyobb sikere lesz a nőknél, mint amikor csak egy hancúrra akarja rávenni őket, hiszen másról sem hallani mindenütt, mint hogy a nők mind csak férjhez akarnak menni, ez az életcéljuk, folyton csak esküvőről álmodoznak.

Ádám az elmúlt két hónap során pontosan kilenc nőnek ajánlotta fel, hogy feleségül veszi, de kivétel nélkül, mindegyik lendületből elutasította. Ezek után már nős kollégáit faggatta, hogy árulják el, nekik hogyan sikerült megházasodni, de azok ismét csak udvarlásról, hódításról és szerelemről beszéltek. Komolyan nem értette, hogy ennek mi értelme van, hiszen a nők mind férjet akarnak, ő pedig feleséget akar. Miért kell ezt bonyolítani? Persze, nem rossz az, ha valamilyen szexuális vonzalom kialakul köztük, mert Ádám azt is végiggondolta az elmúlt hónapok során, hogy egy feleség akár jobb is lehet, mint a Mama, mert lehet vele szexelni, és így a továbbiakban megspórolhatja magának az ilyen irányú kalandok okozta erőfeszítéseket.

Ádám arra gondolt, hogy talán nem találják őt elég vonzónak a nők, ezért nem akarnak hozzámenni feleségül, mert ami még egy-két éjszakára jó lehet, az nem biztos, hogy egy életen keresztül elviselhető. Mindezidáig nem volt problémája a külsejével, bár a „férfiassága” kicsi, hízásra hajlamos alkata talán nem túl tökéletes, de azért az átlagosnál nem rosszabb. Szőke, vékonyszálú haja gyorsan zsírosodik, de erre odafigyel, kétnaponta megmossa, és legalább nem kopaszodik, sőt, még nem is őszül. Sárgászöld szemei talán kicsit hidegek, egy lány egyszer azt mondta rá, hogy hüllőszerűvé teszi őt a tekintete, de egy másik lány forró érzékiségről beszélt a telt ajkaival kapcsolatban.

Nem. Ádám, most így a tükör előtt végigmérve önmagát, azt gondolta, hogy nem a külsejével lehet a gond. Nem elégedett ugyan maradéktalanul, van valami rezgő puhányság az alkatában, ami sosem tetszett neki, de annyira azért mégsem zavarta, hogy nekilásson izmokat építeni, és mindezzel együtt sem mondható katasztrofálisnak a helyzet. Nálánál sokkal rondább férfiakat is látott már feleséggel az oldalukon.

Lehet, hogy mégis a szerelem lesz a házasság kulcsa?

Ádámnak mindig mosolyognia kellett, ha meghallotta ezt a negédes szót. Ők a Mamával nem hittek a szerelemben. Szerintük a szerelem csak káprázat, csak mese, hazugság és csalás. Ádámnak azt tanította a Mama, hogy mindig legyen őszinte, sose hazudjon, mondja meg őszintén, hogy mit akar, és ne köntörfalazzon.

Ádám nem hazudott, és nem lett szerelmes.

Nem szerette a romantikus regényeket, a romantikus filmeket, nem szerette a verseket. A Mama szerint ez mind-mind hazugság, csupa kitaláció. A kitalációból pedig nem lehet megélni.

Ádám a számokat szerette. A számokat a Mama is szerette, mert azok sosem hazudnak.

Ádám matematikus lett és materialista. Nem voltak szerelmei és nem voltak barátai, de amíg élt a Mama, addig minden jól volt így.

Amióta a Mama meghalt, mintha egy kicsit az igazságai is meghaltak volna vele együtt. Ádámiban újabb több kétely is felmerült. Lehet, hogy mégsem volt mindig mindenben igaza a Mamának? A férfinak fizikai fájdalmat okozott ez a kétely, leginkább gyomortáján szorított, de a levegővétel is nehezebben ment. Kezdte azt gondolni, hogy a Mama nélküli világ nem a Mama szabályai szerint működik, és ettől elveszettnek érezte magát.

Forgolódni kezdett a tükör előtt, küllembeli pozitívumokat, és negatívumokat keresve, de nem tudta magát teljesen körülpásztázni a szemével, mert a hátát nem látta. Rádöbrent, hogy még sosem látta a hátát.

Hirtelen mindennél fontosabbá vált számára, hogy valahogyan megpillanthassa. Elviselhetetlennek érezte, hogy a továbbiakban is úgy éljen, hogy ne ismerje saját hátsó felét. Szinte azt érezte, hogy minden problémájára, minden kérdésére megtalálja a választ, ha megláthatja a hátát.

Visszarohant a fürdőszobába, lekasztotta a borotválkozó tükröt, és most már egy kis ügyeskedéssel a két tükör segítségével, életében először, megpillantotta önmagát hátulról is.

Szeplős. Ádám egész hátát szeplő borította. Megdermedt a látvány hatására. Eddig egyszer sem jutott eszébe, hogy neki szeplői lehetnek, nem is voltak sem az arcán, sem a karjain, sehol másutt, csak a hátán. Hihetetlennek találta, hogy nem tudott a szeplőiről. A Mama se említette, és a lányok se, akikkel lefeküdt, pedig ők biztosan látták.

Ádám csak állt mozdulatlanul, és a tükör tükörképét bámulta.

Elbizonytalanodott, és mint ilyenkor mindig, most is a számokba kapaszkodott. Elkezdte számolni szeplőit.

Huszonhétnél aztán abbahagyta, mert szokatlan érzés vett rajta erőt; mintha gombóc lett volna a torkában, ami fojtogatta, nyelni sem tudott. Könnyek gyűltek a szemébe, és ahogy egy gát szakad át a szökőár erejétől, benne is összeroppant valami, és zokogni kezdett.

Magzati pózba kucorodva, pucéran, órákig sírt a nagytükör előtt.

Kandid

avagy apró fény a nagy sötétben

Mint egy gép-csecsen csüggő magatehetetlen csecsemő, ki nem lát, nem hall, és lélegezni sem tud önállóan, s ha maga alá piszkít, azt is gépek pucolják föl, és teszik őt tisztába – valahogy így érezte magát Kandid, amikor a ház, amelyben élt, a betonmonstrum, sötétségbe borult. Elment az áram – megbénult az élet.

Tapogatózva indult gyertyát keresni, de megbotlott a számítógép kábeleiben, amiket korábban lusta volt elrendezni, elvágódott és bevverte a fejét az ajtókeretbe. Hangosan szentségelt.

A kábelköteg a bokájára tekeredett, káromkodva szabadította ki magát. Felállt, és most már jóval óvatosabban tapogatózott tovább, és közben azon gondolkodott, hogy mihez kezd majd a sötétben a halvány gyertyaláng mellett. Üvöltöni tudott volna a dühtől, amikor már az ötödik olyan tennivaló jutott eszébe, amihez áram kellene. Elviselhetetlennek tűnt függősége.

A váratlanul rászakadt sötétség bebörtönözte, elvágta a világtól. Aztán arra gondolt, hogy telefonálni még mindig tud, vagyis kapcsolatot létesíthet bárkivel. Ez a gondolat egy kissé megnyugtatta, még akkor is, ha éppen nem volt kedve telefonálni senkinek.

Kandid ritkán gyújtott gyertyát, leginkább csak hasonló áramkimaradás esetén, ezért erősen kellett törnie a fejét, hogy milyen irányban kutakodjon.

Végül a konyhaszekrény mélyén akadt rá egy gyertyacsonkra, mely már félig leégett ugyan, de még használható volt egy darabig. Meggyújtotta, majd leült az asztal mellé és egy cigarettát sodort magának az apró láng pislákoló fényénél.

A gyertyalángról gyújtott rá, aztán összerándult a gyomra, mert eszébe jutott a régi babona: „Valahányszor gyertyáról gyújtunk cigarettát, a tengerbe vész egy matróz.”

– Babonaság! – mordult föl bosszúsan, de nem hitte igazán, mert beleborsózdott a háta, erős büntudat öklözte belülről a gyomrát, és anyja gyakori mondása jutott eszébe: „Ha rosszat cselekszel, a sors mindig megadja a lehetőséget arra, hogy jót is tégy, és ezzel helyrebillentsd a fény és a sötétség egyensúlyát.”

Idegesen szívta végig cigarettáját és közben próbálta lerázni magáról a rossz érzéseket.

Az áramszünet már több mint húsz perce tartott, ezért Kandid úgy határozott, hogy felhívja az elektromosokat, és érdeklődik, hogy mégis mire számíton, a vonal azonban kitartóan foglaltat jelzett. Úgy tűnt, hogy a gyertyacsonk sem bírja sokáig, ezért felöltözött, hogy elmenjen otthonról, mert semmi kedve nem volt ahhoz, hogy a sötétben üldögéljen egész este.

Tétován, céltalanul bolyongott az utcán egy ideig, fogalma sem volt arról, hogy hová menjen. Aztán a közeli szupermarket bejárata előtt megállt, mert eszébe jutott, hogy akár vehetne is néhány gyertyát. Megtapogatta zsebeit, és elégedetten nyugtázta, hogy nála van a pénztárcája.

Belépett az üzletbe és felderítő körútra indult. Ráérősen nézelődött, nem volt oka sietni.

Amikor aztán megtalálta a gyertyákat és vagy egy tucatot a bevásárló kosarába rakott, hirtelen sötétség borult az áruházra. „Úgy látszik, utolért az áramszünet” – gondolta egykedvűen, mások riadt sikongatásai, zsidongása közepette.

A váratlanul érkezett sötétség pillanatok alatt káoszt, zűrzavart okozott, és jó néhány vásárló pánikba esett, menekülni próbált, polcokat ledöntve, áruhegyeken és egymáson átgázolva.

Kandid, amennyire tudott, igyekezett félreállni, és zsebéből előkotorva öngyújtóját, meggyújtott egy gyertyát. A halvány fényre, mint a legyek, köréje gyűltek az emberek.

Kandid sorra gyújtogatta a kosarában lévő gyertyákat és vásárlótársai kezébe nyomta őket. Amikor kosara kiürült, visszalépett a polchoz és onnan szedegette le a többi.

Égő gyertyával a kezükben, a megrémült vásárlók is nyugodtabbak lettek, nem borítottak fel több polcot, és megnézték, hogy hová lépnek; nem tapostak össze semmit, fegyelmezetten vártak a sorukra, amíg a biztonságiak egyesével kiengedték őket a kijáraton. Az áramszünet

miatt nem működtek a pénztárak, így mindenkinek üres kézzel kellett távoznia. Közben az egyik biztonsági őr felfigyelt a fény-menetre, és elindult, kideríteni, hogy honnan származnak a gyertyák. Hamar rátalált Kandidra, aki még mindig ugyanannál a polcnál osztogatta a megnyugtató lángocskákat ahonnan korábban vásárolni szándékozott.

A biztonsági őrben túlbuzgott a hivatástudat, mert számonkérőn ráförmedt a fiatalemberre:
– Mit képzelsz magad?! Ki fogja megfizetni ezeket a gyertyákat?

Kandid megbénult a döbbenettől; nem hitt a fülének, válaszolni sem tudott. Az őr pedig fülön csípve a tetten-értet, intézkedett: áruházi lopás alapos gyanúja miatt azonnal jelentést tett a rendőrségen.

A helyszínre siető rendőrök, a gyanú megalapozásaként, igen könnyen találtak jó néhány, égő gyertyával álldogáló, Kandid ellen valló szemtanút, hiszen a sötétség sötétséget szül, a fény pedig árnyékot fogan...

Dunai sirató

Nagy víz a Duna, erős víz: sokat bír. Mit neki egy sóhaj, vagy akár ezer? Vitt az már annál különb terhet is...

Elbírta egy hete Sete Jancsi feleségét, elbírja hát most a Jancsi könnyeit is.

A férfi a parton ül, kezében sörösüveg, szemében gyötrelem.

– A keserves mindenit! – üvölt föl Jancsi fájdalma, dühe, szíve szakadása. – Hogy miért nem tudtam én megdöglenni?! Miért kellett neked, drága szívem, a Dunának menni?

– Én vagyok az oka. Én, a mocskos muslinca. Hogy ne bírt volna az anyám a világra szarni! Miért kellett nekem olyan cudarnak lenni? Drága angyalom, kedves gyöngyharmatom! Hogy tudtam én elengedni a te szép kezéd? Hogy tudtalak ilyen kétségbe taszítani?

Sete Jancsi a vizet nézi, vádlón, keményen, mint aki elvetemült gyilkosra tekint – pedig a vízben is csak saját magát látja...

A távolból harangszót hoz a szél.

– Érte harangoznak – mondja a férfi csendesen, lehajtott fejjel, majd hirtelen felkiált:

– Hallod, te süket folyó?! Most temetik. Engem meg elzavartak. „Részeg disznó!” – ezt mondták rám. Hallod?! Részeg disznó vagyok! Az én kis drága galambom épp most kerül a földre... Ó, hát hogy nem szakad le az ég?!

– Röhögsz? Röhögj csak! – Jancsi a víz felé köp, de nyála saját lábára hull.

– „Ne igyál!” – mindig ezt mondta; „Ne igyál, Jancsikám!” Én meg százszor megfogadtam, hogy nem iszok többet, mégis ittam. Hát ember vagyok én? Állat vagyok! Jól mondták: részeg disznó vagyok. Hogy dögöltem volna meg már anyám hasában!

Jancsi keze ökölbe szorul, ujjai elfehérednek a szorítástól.

– De most, most megmutatom én ennek a betyár világnak! Sete Jancsi nem iszik többet. Nem ám! Ha-ha! Megmutatom én nektek! Meg én!

Eltorzult arccal nevet, és sörösüvegét a Dunába hajítja, majd eszelős nevetése csendes zokogásba vált.

– Kedves kis feleségem, szépséges virágom, hát mi lesz most énvelem? Mit gondoltál, meddig tudok én élni nélküled? Hol vagy, drága angyalom? Az ártatlan, szép lelked merre szállt? Ó, bárcsak én haltam volna meg, és te élnél tovább!

– Te vén Duna! Hová vitted az én legdrágább kincsem lelkét? Máskor locsogsz, most persze hallgatsz. Igazad van. Én voltam az, aki nem becsülte őt eléggé. Nem vigyáztam rá. Előlem futott a halálba...

Jancsi felkel, de megtántorodik és elesik. Öklével a földre csap, majd kúszni kezd, és egészen a víz széléig vonszolja tehetetlen testét a kavicsos parton.

– Itt vagyok – lihegi az erőlködéstől kimerülten. – Ne irgalmazd hát nekem, ha neki se irgalmaztál! Ragadj el, Duna! Hadd menjek én is a kedvesem után. Büntess meg! Megérdemlem a halált.

Jancsit arcul csapja a víz.

– Pofozol? Ne játssz velem! Gyerünk! Ölj meg! Te gyilkos!

A férfi tovább vonszolja magát, s lassan a fél teste vízben van.

– Ölj hát meg engem is! Könyörülj végre rajtam!

Egy erős hullám a szárazra taszítja.

– Ne! Ne tedd ezt velem! Hát nem érted? Meg kell halnom!

– Meg kell halnom – ismétli meg suttogva, és rácsodálkozik a felismerésre.

Percekig szótlánul és mozdulatlanul fekszik: várja a halált. Aztán ismét zokogni kezd, és kínlódva négykézlábra áll, de egy újabb hullámlökés megint ledönti a lábáról, és Jancsi, mint egy zsák homok, elterül a földön.

– Segíts rajtam! Segítséghez! Ne büntess ennyire! Ne tagadd meg tőlem a halált!

A víz most újra arcul csapja, és közben lemossa könnyeit.

A férfi tekintete a távolba réved, és a Duna közepén látni vél valamit.

– Ó, egyetlenem! Hát eljöttél értem? Ugye, hogy még mindig szeretsz, galambom? Ugye hiányoztam neked?

Jancsi teste most örömtől remeg, és az öröm új erővel tölt fel minden inat, izmot, és ideget. A férfi feláll, de mozdulatai egy marionett-bábra emlékeztetnek: tagjai merevek, gesztusai szélesek. Tárt karokkal szalad a Dunába, mintha repülne.

– Várj meg, drágám! Várj meg! Jövök!

Egy örvény rántja magával, húzza, cibálja, míg végleg össze nem zárul a víz a feje fölött. A sörös palack pedig, melyet asszonyának vélt, vígan táncol odább a folyó ölén.

Gyere holnap is!

Panni igyekezett a sövény mögött megbújni, hogy az út túloldaláról ne vegyék észre. Térdét egy kissé megroggyantva, sietős léptekkel haladt. Szíve hevesen kalapált, amikor feltűnt neki, hogy Maris nénye a járdát kémleli. Tudta, hogy észre fogja venni, és akkor megint be kell hozzájuk menni...

Mindjárt Kürtiék kapubejárójához ér, ott pedig megszakad a sövény jótékony folytonossága. Elhatározta, hogy rohanni fog, és történnék bármi is, ma nem megy be, és soha többet nem megy be...

– Pannikáám! – hallotta Maris nénye elnyújtott hívó szavát. Lábai megbénultak.

– Csókolom – köszönt engedelmesen.

– Jössz hazafelé?

– Igen – nyögte a választ.

– Gyere be egy kicsit! Van finom málnaszörp, meg nápolyi.

Panni bábuként mozogva ment át az úton, és borzongás járta át testét Maris nénye nyálas pusziától.

– Öreg sógorod örülni fog neked.

A kislány szíve egy pillanatra megállt. Futni kéne. Tudta, hogy futni kéne, nagyon messzire, ki a világból. De nem lehet. Maris nénye nagypapának a húga, hát nem szaladhat el. Mit szólnának hozzá? Hogy magyarázná meg? Nem, erről nem beszélhet soha, senkinek – maradnia kell. A szülei, a család, a felnőttek soha nem hinnének neki, a gyerekeknek.

Tudta, hogy bűnös, még ha nem is ismerte a bűnét, mely némaságba zárta.

Szégyellte magát. Szégyellte a gondolatát, a félelmét, és azt is szégyellte, ami történni fog.

Maris nénye bement a házba, őt pedig öreg sógor mellé ültette a verandára, a gesztenyefa árnyékába.

Öreg sógor széles vigyorral fogadta a kislányt, és szorosán magához húzta. Panni érezte az öreg bűzös leheletét. Irtózott tőle, az érintésétől pedig sikoltott minden porcikája, de a száját mégsem hagyta el a legkisebb nyikkanás sem, mert öreg sógor szőrös, görbe mutatóját a szája elé tette.

Panni megadta magát. Csak essen túl rajta mielőbb. Fél szemmel a ház felé sandított, hátha kijön Maris nénye az ígért málnaszörppel, vagy csak úgy. De tudta jól, hogy nem jön. Ilyenkor az asszony sosem jön ki...

Öreg sógor bal keze a kislány combját simogatta, aztán erőszakosan bepréselte magát a nadrág alá, be egyenesen a lányka bugyijába. Lihegett és nyögött, és csurgott a nyála.

Panni a felhőket nézte. Szép, szelíd bárányszerű felhők voltak az égen. „Jó lenne felhőnek lenni, és tovalibegni, soha vissza nem térni!” – gondolta könnyes szemmel.

– Csináld te is! – nyögte rekedten öreg sógor a kislány fülébe.

Panni összerándult. Tudta, hogy mi következik, és azt is tudta, hogy elkerülhetetlen, mégsem mozdult. Még mindig volt benne valami, ami tiltakozni tudott. Pedig már megszokhatta volna. Két éve, minden héten két-három alkalommal megtette...

Most eszébe jutott az első alkalom: hatéves volt akkor, első osztályos. Az iskolából tartott hazafelé, és Maris nénye beinvitálta, mint most, aztán ugyanígy magára hagyta öreg sógorral.

Amikor az öreg ráncos, görcsös, vén keze először tévedt Panni bugyijába, a kislányt megbénította a döbbenet. Nem, ez nem történhetik vele! – tiltakozott benne valami.

És mégis megtörtént.

Panni úgy érezte akkor, mintha egy óriás porszívó kiszívott volna belőle mindent a száján keresztül, a kiáltást, a sikolyt is. Csak az üresség maradt. Hideg volt az üresség. Fagyos és mérhetetlenül hatalmas. A lelke pedig kizáródott valahová a testén és a világon kívülre.

Csodálkozva nézte utána az embereket, hogy tudtak mosolyogni, örülni, élni. Csodálkozva nézte a világot, hogy nem állt meg; hogy még mindig felkel a Nap minden reggel, és járnak a buszok, és énekelnek a madarak.

Két éve kizáródott a lelke egy darabja, talán a lényege, és azt már ebből a világból semmi és senki nem érintheti meg.

Öreg sógor aszott, ráncos combjához húzta Panni kis kezét, aztán alsónadrágja mélyébe tuszkolta. Panni megérezte az ismerős keményhúst, és engedelmesen ráfonta ujjait. Öreg sógor hördült egyet, aztán felnyögött. Panni megszorította a keményhúst, és mozgatni kezdte a kezét, ahogy az öreg tanította. Közben a vén körmök mélyen belevájódtak ijedten remegő combjai közé, és befűrödött egy görbe ujj a nedves nyílásba.

Panni halkán feljajdult, majd összeszorította ajkait és szégyellte magát, amiért nem tudott parancsolni a fájdalomnak.

A keményhús megrándult a gyermektenyérből, majd újra rándult, és meleg ragacs ömlött a lányka kézfejeére. Öreg sógor hörögve lihegett.

Végre vége volt. Panni tudta, hogy most már elmehet.

Remegő térdekkal lépett a kerti csaphoz, megmosta a kezét, és elindult a kapu felé.

– Gyere holnap is! – szólt még a lány után az öreg kedvesen.

Nemhiába

Márka szeme körül táncot jártak a szarkalábak, amint gyönyörködve nézte az udvaron álló kis körtefát. Virágba borult, s száz meg száz virága mind apró reménysugárként simogatta a töpörödött asszony szívét.

– Ó, ha ez a kis fa termőre fordul – sóhajtott örömmel Márka -, és csak fele is körtvé érik a sok virágnak! Mennyi befőttet tudok majd eltenni az idén! Még tán a piacra is jut belőle...

Aztán meg az is megfordult a fejében, hogy talán egy kis lekvárt is főzhet majd a lehullott gyümölcsből. A gondolatra elmosolyodott, s szeretettel emlékezett Apjokra, aki ha élne, bizony jobban örülne a körtepalinkának, mint a lekvárnak. No, de az a világ is elmúlt már, s most nem a múltra, hanem a jövőre tervezett Márka.

A tavasz azonban igen komisznak, szelesnek bizonyult, és a körtefa napról napra egyre több virágával adózott az ágait kitartóan csiklandó szélnek. Márka derűje viszont nem fogyatkozott. Amint nézegette a meggyérült virágzatú fácskát, arra gondolt, hogy ha a piacra nem is, de a családnak még így is jut elég befőznievaló.

Aztán meg nem is bánta, hogy elmarad a piacozás, mert öreg lábainak már nem hiányzott az ezzel járó hosszú gyaloglás, és a sok ácsorgás.

A virágok lassan elhullatták szirmaikat, és apró, zöld körtécskék türemkedtek a helyükbe. Márka szerető szemmel kísérte növekedésüket.

De egy délutánon viharosra fordult az idő, és bizony a hirtelen kerekedett vihar a körtefát sem kímélte; ágait megtépázta, fejletlen terméseit leszaggatta.

Néhány órával később, az öregasszony lassú, gondos mozdulatokkal gereblyézte össze a földre hullott, éretlen termést. Majd megállt, hogy kinyújtóztassa kissé elgémberedett derekát, és közben felnézett a fára. Az ágak közt megbújva még mindig elő-előmosolygott néhány gyümölcskezdemény.

– Éppen egy szép kosárra való körte lesz belőle – nyugtázta kedélyesen Márka. – Hogy örülnek majd neki a fiamék, ha eljönnek a nyáron látogatóba!

Aztán derűs szívvel gereblyézett tovább, és örült, hogy nem kell a befőzéssel bajlódnia. Mert még a tavalyi befőtt is ott állt a spájzban, nem kívánta senki. Hiszen a mostani időkben már télen is árulnak friss gyümölcsöt a boltban, s a friss gyümölcs, még ha külhoni is, jobban esik a mai embernek, mint a házi, szirupos lében főtt nyári eltevés.

A körték lassan hízni, növekedni kezdtek. Az eső táplálta, a tüzes nap édesítette őket. De mielőtt még teljesen beérhettek volna, újabb vihar csapott le a kis udvarra. Sötét, zord fellegek haragos morgással változtatták éjjé a napot, és jéggel verték a jobb sorsra érdemes földet.

A jégverés a körtefára is lesújtott, és terméséből csupán egyetlen szemet hagyott.

Márka később kötényébe gyűjtötte az éretlenül lehullott gyümölcsöt, és félbevagdosva a tyúkok elé szórta.

– Látjátok, kiscsibéim – szólt kedvesen a jószágokhoz –, milyen szerencsések vagytok? Igazi csemegét hoztam ma nektek.

Aztán visszaballagott a körtefához, és gyönyörködve nézegette az elárvult körtét.

– A kisunokámnak éppen jó lesz majd kóstolónak – mondta mosolyogva. – Egy hét múlva jönnek a fiamék, addigra ez is megérik.

A hét eltelt, s a körte szépen besárgult, megérett a fán. Márka fia viszont csak telefonon jelentkezett. Közbejött neki valami fontos munka, ami miatt nem tudtak eljönni, talán majd a jövő hét végén...

„A körte is szép piros lesz addigra” – gondolta az öregasszony.

A körte aztán valóban megpirosodott, s szerencsére semmi baj nem érte, de a vendégek a következő hétvégén sem érkeztek meg.

Hétfő délelőtt Márika éppen a postáért ballagott ki a kapuhoz, amikor váratlanul rosszul lett, és összeesett. A szomszéd észrevette, és rögtön átszaladt hozzá.

Az asszonynak a szíve szorított nagyon, és a levegőt is nehezen szedte, de kis segítséggel be tudott menni a verandáig, ahol aztán kedves karosszékében megpihenve már nyugodtan várta az orvost, akit a szomszéd hívott ki hozzá.

A fiatal doktor hamar megérkezett, megvizsgálta Márikát, de nagy bajt nem talált, csak egy kis időskori elgyengülést emlegetett. Az asszony ráncos kezét az ő erős markában tartva kedvesen elbeszélgetett vele, és megígérte, hogy másnap is benéz hozzá. Pihenést írt elő számára, majd indulni készült, de Márika megállította:

– Doktor úr! Fogadjon el tőlem valamit, amiért ilyen figyelmes volt velem!

– Nem kérek én semmit magától – szabadkozott az orvos. – Fizetést kapok én ezért.

– Ej, fiam – dorgálta őt szeretettel mosolyogva Márika –, a fizetést a munkájáért kapja, de én a kedvességét akarom meghálálni. Nézze csak! – mutatott a körtefára. – Van azon a fán egy szép, érett körte. Tegyen engem boldoggá: szakajtsa le, és egye meg! Mert lám, csak nem teremhetett, s maradhatott az meg idáig mindhiába.

A szabadító hívás

Az idős asszony már lefekvéshez készülődött, éppen a hálóinget vette magára, amikor megszörrent a telefon.

Fájós térdei miatt nem tudott úgy sietni, ahogy szeretett volna, de a telefonáló kitartónak tűnt, hosszan csöngetett. Az asszony felvette a kagylót, belehallózott, de válaszul csak egy kattanást hallott, mert a hívó fél szó nélkül megszakította a vonalat.

Más máskor is történt hasonló, de az idős hölgy képtelen volt hozzászokni. Évek óta egyedül élt, s ahogy öregedett és gyengült, egyre érzékenyebbé vált, és bármilyen apróság képes volt felzaklatni. Szörnyű képek lopóztak be a szeme elé, sötét alakokat látott, akik rátörnek az ajtót és meggyilkolják. Hallott már ilyet. Először telefonálnak, hogy megtudják otthon van-e, vagy csak azért, hogy jól rájesszenek, aztán jönnek, és megölik. Előtte talán még meg is kínozzák...

Gyakran mesélnek az emberek ilyesféle történeteket. Rengeteg huligán van manapság, aki azzal szórakozik, hogy magányos öregeket ijesztget, vagy elszedi, kicsalja a pénzüket. Nem lehet már megbízni senkiben. Jobb félni, mint megijedni...

Csupa ehhez hasonló gondolat kavargott az asszony fejében, és érezte, ahogy szép lassan kúszik fölfelé a vérnyomása. Az erek már hangosan doboltak a halántékán. A félelem a torkát szorongatta, és reszketett, mint a nyárfalevél.

Percekig álldogált így a telefon mellett, és próbálta meggyőzni önmagát, hogy ez az egész csak egy téves hívás volt, minden rossz szándék nélkül, a félelmei azonban keményen uralkodtak józan esze fölött.

„Ha a férjem élne...” – gondolta, mint az elmúlt hét év alatt már számtalanszor. De most sem fejezte be a gondolatot, éppúgy, mint máskor.

Remegő lábakkal indult vissza a szobájába, hosszan elnyúló sóhajokkal csendesítve felzaklatott szívét. Sejtette, hogy ezt az éjszakát ébren fogja tölteni, mert az idegesség, az izgalom nem hagyja, hogy elaludjon.

Éppen csak leült az ágy szélére, amikor odakint, az előszobában újra csörögni kezdett a telefon. A váratlan hangra összerándult az öregasszony, és az ijesztő, sötét képek újult erővel támadtak rá. Nem mert mozdulni, ki sem akart menni, de aztán eszébe villant, hogy hátha a fia keresi. Felkelt tehát, és ismét kiballagott a készülékhez. A keze úgy reszketett, hogy alig tudta felvenni a kagylót.

– Halló – szólt bele bizalmatlanul.

– Jó estét! – csendült egy fiatal nő kedves hangja. – Elnézést kérek, hogy így ismeretlenül zavarom, de az előbb szintén én telefonáltam, tévedésből. Nagyon kapkodtam, mert sürgős dolgom volt, és amikor meghallottam a hangját, meglepetésemben szólni se tudtam, csak lecsaptam a kagylót. Ne tessék haragudni! Nem akartam telefon-betyárkodni, csak borzasztóan ügyetlen voltam...

Az öregasszony, mintha leolvadt volna szívéről a vasmarok, ami addig szorongatta, egyszerre könnyűvé és szabaddá vált. Nem hitte, nagyon régóta nem hitte már, hogy létezik ilyen könnyedség, mint ahogy abban sem hitt hosszú évek óta, hogy létezik még ennyire tisztességes ember, mint ez a leányka, aki most felhívta. Aki azért hívta fel őt ismeretlenül, mert nem akarta, hogy ő nyugtalankodjon miatta. És valóban, ő már nem nyugtalankodik, most már nem...

Teste ernyedten a földre omlott, lelke pedig örömmel szakadt ki börtönéből. Többé nem félt.

– Halló! Halló! Ott tetszik lenni? Ugye nem ijesztettem meg? – hallatszott az aggódó kérdés a vonal végéről, de már senki sem felelt.

Gyufaház

Széles vigyora, és gülü szemei határozottan békaszerűvé tették a fiú arcát. Így aztán oly korán, és olyan természetesen ragadt rá a Béka név, hogy talán már az anyja se tudta volna megmondani fia tisztességes nevét, ha megérhette volna annak felcseperedését.

„Szerencsére nem érte meg” – gondolt épp korán meghalt anyjára Béka, amikor rázárták a cellaajtót. Most először szégyellte el magát a tette miatt. Amikor behozták, csak azért szégyenkezett, mert lebukott.

Gyorsan akart sok pénzt, hát gondolt egyet, és betört egy műszaki üzletbe. Azzal persze nem számolt, hogy amikor feltörte a zárat, a rendőrségen jelzett a riasztó. Mire összeválogatott mindent, amit magával akart vinni, a rendőrök is megérkeztek. Szerencsétlen eset, most aztán hűsölhet miatta egy darabig...

Az első néhány hét volt a legrosszabb. Keménykötésű legény volt, ezért rabtársai nemigen szekálták, de az állandó bezártságot nehezen tűrte.

Apját sosem ismerte, és anyja halála után nagyanyja nevelte, de az öregasszony mindent ráhagyott, így erősen hozzászokott a szabadsághoz, és most csak vergődött, mint a szárnyaszegett madár.

Hamar megbánta ballépését, ha nem is éppen erkölcsi okai voltak elsősorban e bűnbánatnak, hanem a következmények súlya, mégis igen mélyen átérezte. Nem volt ő általában rossz fiú, inkább felelőtlennek mondható, és a rabság első hetei e téren jó irányba igazítottak jellemén.

Saját vergődésén felülemelkedve, egyre inkább idős nagyanyja sorsa kezdte aggasztani.

Mamus (Béka így szólította őt) már a hetvenedik évét taposta, és ez a taposás egyre inkább a nehezére esett, mert a hajdan fürge asszonyka lépteit mára a porckopás okozta állandó fájdalom lassította. Békát azonban még így is meglátogatta a börtönben minden héten.

Sosem panaszkodott, inkább csak unokáját sajnálta, és szemrehányások helyett finom házi süteménnyel traktálta.

Mindig vasárnap érkezett. Délelőtt misére ment, majd buszra szállt, hogy a városi börtön délutáni beszélőjén néhány szót válthasson a fiúval.

Az első időkben szomorúan hallgatta Béka kesergését, aztán ahogy a fiú érzelmei csillapodni kezdtek, és egyre nagyobb érdeklődéssel fordult nagyanyja felé, csendesen válaszolgatott unokája kérdéseire.

Mivel mindig a miséről érkezett, egy idő után rászokott, hogy idézzen néhány mondatot a pap aktuális prédikációjából, és a templomról meséljen. Béka pedig kíváncsian hallgatta.

Olykor közbe is kérdezett, és a papi beszédről elterelve a szót, leginkább a templom épületéről kíváncsiskodott.

Mamus sosem erőltette rá a vallást, a fiúnak meg magától nem volt kedve misére járni, így a keresztelője óta nem is volt a templomban. De nagyanyja szavai most itt, a sivár börtönfalak között valami egészen csodálatos helyre varázsolták a szemében ezt az építményt.

Kíváncsiságán kapva az öregasszony, egyik alkalommal egy fényképet hozott magával. A fotón Béka szülőfalujának temploma volt látható.

A fiú nagyon megörült a képnek, és kérte, hogy megtarthassa. Maga sem értette, hogy mi vonzza ennyire ebben az építményben, hiszen korábban sokszor elment mellette úgy, hogy egy pillantásra se méltatta. De most, hogy a közelébe se mehet, folyton a templomon járt az esze, és a képet nézegetve előkotorta minden emlékét vele kapcsolatban, és megpróbálta a lehető legrészletesebben maga elé képzelni az épületet. Aztán papírt, ceruzát kért, és rajzolni kezdett.

Egyáltalán nem volt gyakorlott a rajzolásban, ezért első, ügyetlen próbálkozásai el is keserítették egy kicsit. A rajz, és a fejében élő kép nagyon távol állt egymástól. Ideje viszont volt bőven, hát nem adta fel. Kitartóan rajzolt napokon keresztül.

Félretette a fejében megformálódott képet, és megpróbálta minél pontosabban lemásolni a fotót. Miután pedig ezt a műveletet sikerült olyan ügyesen elvégeznie, hogy már saját kritikus szeme sem talált benne kivetnivalót, újra és újra lemásolta a fényképet, egyre nagyobb méretben, és minden másolthoz hozzátett valami kicsi pluszt a saját emlékeiből, vagy Mamus elbeszéléseiből merítve.

Talán már száz rajzon is túl volt, amikor azt érezte, hogy kinőtte a papírt, és hiába vesz a kezébe még nagyobb lapot, mert a tér harmadik dimenziója arról is hiányozni fog.

Ekkor jutott eszébe, hogy egyszer régen látott valahol egy kicsi ház-makettet, ami gyufából készült. Arra gondolt, hogy talán ő is megpróbálhatná...

Volt a börtönben egy kis bolt, ami minden héten kétszer volt nyitva néhány óráig. Itt szerezheték be a rabok a cigarettát, a könyveket, a rejtvényújságokat, meg még azt a néhány apróságot, amire szükségük volt, és engedélyezték számukra. Béka is innen vásárolt gyufát, ragasztót, és előre megrendelt a gyufából egy nagyobb adagot, majd hozzáfogott, hogy megépítse a templom makettjét.

Számtalanszor rombolta le, és kezdte újra a munkát, szinte megszállottként dolgozott az épületen, míg egy nap végre befejezte. Ott állt az asztalán szülőfalujának temploma, pontosabban annak valóságghű modellje apró gyufaszálakból felépítve.

Elkészült végre, és már nem volt mit hozzátenni. Hirtelen rátört a félelem. Ahelyett, hogy örülni tudott volna kitartó munkája gyümölcsének, most halálosan megrémült. Végtelen űrt érzett magában. Hónapokig ez a munka tartotta benne a lelket, és ennek most vége. Mi lesz ezután? Miért keljen fel holnap? Lesz-e új cél, vagy nincs tovább? Ha egy álmot, egy mindennél fényesebb, fáklyaként lobogó álmot sikerül elérni, mi van utána? Vannak-e még álmok ezen túl?

E borús kérdések terhével vállán ballagott a délutáni beszélőre, kezében a kész makettel.

De amikor észrevette Mamus könnyektől csillogó szemeit, már mosolyogva nyújtotta át neki a kis templomot.

Az öregasszony olyan büszke volt Békára, mint még soha. Nem győzte dicsérni unokáját, és boldogan vitte haza a gyufából készült makettet.

A következő hét nehezen indult. Hiányzott a fiúnak a megszokott munka, a gyufaszálakkal való bibelődés. Cellája még mindig tele volt gyufaskatulyákkal, és ösztönösen nyúlt feléjük.

Gondolatai elkalandoztak, előbb a templomra gondolt, majd lassan végigjárta szülőfaluját, egészen nagyanyja öreg, düledező házáig. Mardosta a honvágy. Maga elé képzelte a kis házat, a folyton nyikorgó kertkaput, a málló vakolatú falakat, a nyitott verandát, ahol előszeretettel lustálkodott mindig egy-két macska, Mamus jóbarátai, és amíg gondolatban otthon járt, keze megállás nélkül dolgozott. Mire feleszmélt, már félig felépítette Mamus verandáját a gyufaszálakból.

Csodálkozva nézte, hogy mit művelt. Hátradőlt, és elmosolyodott. Hát mégis van új cél, van új álom. És kell-e szebb álom az édes otthonnál?

Egy hét alatt elkészült Mamus házának pontos makettjével, mert a templom megépítése közben szerzett tapasztalatai rutinossá tették. De ezt a kis házikót nem akarta nagyanyjának adni, szerette volna megtartani, hogy ott legyen vele az otthona, a rideg börtöncella melengető díszeként. A vasárnap délutáni beszélőre azért mégis magával vitte, mert kíváncsi volt rá, hogy mit szól hozzá Mamus.

A kicsi öregasszony elsírta magát örömeiben, amikor a kezébe vette a házikót. Békának pedig nem volt szíve visszakérni tőle, hát ezt is nekiadta, és arra gondolt, hogy egy hét alatt könnyedén el tud készíteni magának is egyet. Legalább a következő hét is értelmet nyer.

Mamus azonban meglepetéssel szolgált. Kicsit pironkodva bevallotta, hogy a templom makettjét megmutatta a plébánosnak, aki arra kérte, hogy vegye rá a fiút, hogy az egyház számára is készítsen egy ilyen templomocskát.

– Azt mondta, hogy kiállítaná a templom előterében, hogy mindenki megcsodálhassa – újságolta Mamus izgatottan. Majd szégyenlősen hozzátette: – Fizetne is érte...

Béka széles szája vigyorra húzódott, és megígérte, hogy elkészíti a makettet.

Nem a megpendített fizetség dolga derítette jó kedvre, hanem a munkának örült. És leginkább annak, hogy van értelme a munkájának, és nem teljesen haszontalanság, amit csinál.

Ilyet még sosem érzett korábban. Az érettségi után továbbtanulhatott volna, vagy elmehetett volna dolgozni, de egyikhez sem volt kedve. Csak a barátaival lógott álló nap, és eltartatta magát nagyanyjával.

Amikor erre gondolt, eszébe jutottak a barátai. Egyikük sem látogatta meg, amióta lecsukták. Senki sem törődött vele idebenn, csak Mamus.

A következő vasárnap aztán kiderült, hogy mégsem az öregasszony az egyetlen, aki meglátogatja, mert ezúttal eljött vele a plébános úr is.

A templom makettje ugyan még nem készült el, jóval több időt igényelt, mint a kis házikó, de a pap nem is azért jött, hanem, hogy láthassa a fiút.

Amíg ők beszélgettek, Mamus csendes mosollyal figyelte őket.

A plébános valóban felajánlott egy szerény összeget a makettért, és most megegyeztek, hogy két hét múlva el is jön érte.

– Akkor elhozom a pénzt is – ajánlotta, ám Béka megrázta a fejét.

– Tisztelendő úr – mondta –, ha valóban fizetni akar nekem azért, ami számomra jelenleg a legkedvesebb időtöltés, akkor a pénzt inkább Mamusnak adja. Nekem idebenn nincs szükségem semmire, valójában csak gyufára költök. Ételre, italra, szállásra nincs gondom, más meg nem érdekel.

A pap mosolyogva bólintott.

Béka serényen dolgozott az újabb templomocskán a következő hét folyamán, és vasárnap el akarta újságolni nagyanyjának, hogy milyen jól halad, talán még hamarabb is elkészül, mint gondolta, de meglepetésére Mamus megint nem egyedül jött.

Géza bácsi, a kertszomszéd volt vele, és mint kiderült, autón hozta el az öregasszonyt.

Géza bácsi a fiú hogyléte felől érdeklődött, majd nem köntörfalazott sokáig, hanem egyből rátért jövedele okára. Elmondta, hogy látta Mamus házának igen jól sikerült kicsinyített mását, meg a templom makettjét, és egészen beleszeretett az ötletbe. Arra gondolt, hogy szívesen meglepné ő is a feleségét a hamarosan esedékes házassági évfordulójuk alkalmából egy hasonló makettel, ha Béka vállalja, hogy az ő házukat is megépíti gyufaszálakból. Éppen negyven éves házások lesznek, és ebben a házban élnek, amióta összeházasodtak. Ennél szebb ajándékot Géza bácsi el sem tud képzelni.

– Természetesen nem ingyen kérem – mondta, majd a zsebéből előkotort néhány fotót a házról, és a fiú elé tette.

Béka először szóhoz sem jutott a meglepetéstől. Aztán persze elvállalta ezt a felkérést is, és a pénzügyeket ismét nagyanyjára bízta. Kifaggatta Géza bácsit a ház olyan részleteiről, amik nem látszottak a fotókon, és megállapodott vele, hogy két hét múlva jöhet a makettért.

A következő vasárnapon újra megjelent a plébános, és elvitte a kis templomot, egy héttel később pedig Géza bácsi jött megint, hogy boldogan vegye át a házáról készült gyufa-makettet.

Miután mindkét megrendeléssel végzett, úgy gondolta Béka, hogy most végre saját magának is elkészíti szülőházuk gyufa-mását. Nem sok gyufája maradt, de a boltban már korábban megrendelt megint egy nagyobb csomagot, amit másnap át is vehetett volna, addig azonban várnia kellett egy kicsit, ezért jobb híján ezt az estét pihenéssel töltötte. Rájött, hogy ilyen estéje is régen volt már, hogy nincs semmi dolga, és azt érezte, hogy most jól esik neki a láblógatás.

Ágyán fekvé álmodozott. Ismét elfogta a honvágy, és szeretettel gondolt Mamus házára.

Eszébe jutott, hogy mennyire öreg már az a ház; nagyanyja is itt született, és később az anyja is. Bizony ráférne a felújítás, meg aztán kicsi is, ezért bővíteni se ártana. Mindig nagyon szűkösen voltak benne. Az egyetlen szobában Béka lakott, Mamus pedig a konyhában álló heverőn aludt. Fürdőszobájuk se volt, lavórban mosdottak, és az udvar sarkán álló árnyékszékre jártak a szükségüket elvégezni. Pedig a faluban már mindenkinél volt fürdőszoba, csak ők éltek még mindig úgy, mint száz évvel korábbi elődeik. Nem is csoda, hiszen Mamus nyugdíjából éppen csak kijöttek valahogy. Dehogy volt nekik arra pénzük, hogy felújítsanak, vagy bővítsenek!

Béka eddig ezen nem is gondolkodott. Jó volt neki úgy, ahogy volt. Leginkább csak enni, meg aludni járt haza, és nem törődött a házzal. Most viszont alaposan eltöprengett, hogy mi mindent lehetne kezdeni vele, ha lenne rá pénz. Olyannyira belemerült az álmodozásba, hogy szinte már látta maga előtt, a megszépült, kibővített, átépített házat. Felpattant az ágyról, az asztalhoz ült, ceruzát, papírt fogott, és lázasan rajzolni kezdett.

Másnap, alig várta, hogy kinyisson a bolt. A frissen szerzett gyufákkal rohant a cellájába, és elkezdte felépíteni az esti rajz alapján Mamus újratervezett, kibővített házát.

Félelmetes tempóban dolgozott, és csütörtökön reggel úgy kelt fel, hogy már legföljebb egy félórás munka volt hátra. Ekkor nyitott rá az egyik börtönőr, és minden magyarázat nélkül az igazgatóhoz kísérte.

Béka nem tudta mire vélni a dolgot, hiszen sosem balhézott, mindig engedelmeskedett az öröknek, és alapvetően rendes, segítőkész volt a rabtársaival is. Kemenes úr, a börtönigazgató, ennek ellenére gyanakodva figyelte.

– Minek kell neked az a rengeteg gyufa? – kérdezte keményen, számonkérő hangon.

Békát meglepte a kérdés, hiszen sosem titkolta, hogy mit csinál a gyufákkal, az örök is rendszeresen megcsodálták makettjeit, és dicsérték a munkáját, de most nagyon megijedt, mert a szigorú hang azt sugallta, hogy valami tiltott dolgot művel.

Elmondta az igazgatónak, hogy mivel tölti az idejét, és elnézést kért, ha ezzel megsértett valami szabályt. Erre aztán Kemenes elmosolyodott.

– Nem kell elnézést kérned – mondta barátságosan, és még kacsintott is hozzá egyet – nem szegtél meg semmiféle szabályt. Már eljutott hozzám is a híre, hogy mivel foglalatodsz, csak gondoltam, hogy rád ijesztek egy kicsit.

Mínta egy kő esett volna le Béka szívéről, most már együtt vigyorgott az igazgatóval.

– Azért hívattalak, mert meg akarom nézni a munkáidat. Menj vissza a celládba, és hozd ide, amit eddig csináltál!

Béka most megijedt egy kicsit, és hebegve-habogva vallotta be, hogy az eddigi makettjei közül kettőt a nagyanyjának ajándékozott, kettőt pedig eladott.

Kemenes a fejét csóválva mosolygott. Aztán tréfásan feddésre emelte mutatóját.

– Ej, ej! Mik ki nem derülnek! Na idefigyelj, fiam – mondta kedvesen, de határozottan –, legközelebb, mielőtt eladnád, vagy elajándékoznád a munkádat, feltétlenül mutasd meg nekem is! Rendben?

Béka természetesen megígérte, és elárulta, hogy reményei szerint még aznap elkészül a legfrissebb makettje. Az igazgató arra kérte, hogy délután négyre hozza be az irodájába, majd visszaküldte dolgozni a fiút.

Négy előtt néhány perccel megint érte jött egy őr, és ismét Kemenes úr színe elé vezette.